आ.व. ०७३/०७४

को

जिल्ला विकास योजना तर्जुमाको लागि

जिल्लास्थित स्थानीय निकायहरु एवं विकास साझेदारहरुले

अवलम्बन गर्नु पर्ने मार्ग निर्देशन

तथा

योजना प्राथमिकीकरणका आधारहरु

जिल्ला विकास समिति, सिन्धुली

मार्ग निर्देशन

जिल्ला विकास समिति सिन्धुलीले स्थानीय स्वायत्त शासन ऐन २०५५ को दफा १९५ मा व्यवस्था भएको "प्रत्येक जिल्ला विकास समितिले आफ्नो जिल्लाको विकासका लागि आवधिक र वार्षिक विकास योजना तर्जमा गर्नु पर्नेछ" भन्ने प्रावधान आत्मसात गर्दै ऐनकै दफा १९७ ले निर्दिष्ट गरेको सहभागितामूलक योजना तर्जुमा प्रकृया अवलम्बन गर्दै आइरहेको छ । आ.व. ०७३/०७४ को लागि योजना तर्जुमा गर्दा स्थानीय स्वायत्त शासन ऐन २०५५ को दफा १९५ को उपदफा ५ मा व्यवस्था भएको वार्षिक योजना तर्जुमा गर्दाका निम्नलिखित कुराहरुलाई प्रमुख रुपमा आधार लिनु पर्ने छ ।

क) राष्ट्रिय योजना आयोग र सम्बन्धित मन्त्रालयबाट प्राप्त निर्देशनहरु ।
ख) राष्ट्रिय लक्ष्य तथा नीतिका आधारमा तय गरिएका जिल्लास्तरीय नीति तथा लक्ष्यहरु ।
ग) आवधिक योजनाले परिलक्षित गरेका समष्टिगत आवश्यकताहरु ।
घ) गाउँ परिषद् र नगर परिषद्बाट प्राप्त योजनाहरु ।

स्थानीय स्वायत्त शासन ऐन २०५५ मा ब्यवस्था भएको योजना तर्जुमाका यी माथिका आधारहरुका अतिरिक्त निम्न लिखित पक्षहरुलाई अबलम्बन गर्दै जिल्ला परिषद्सम्म जिल्ला विकास योजनालाई पुऱ्याउन सहयोग एवं सहजीकरण गर्नु पर्ने छ ।

१) गाउँ विकास समिति वा नगरपालिकाले आफ्नो लागि साधनको अनुमान गर्दा आफ्नो क्षेत्र भित्रका विकास साझेदार संघ सस्थाहरुको साधन र श्रोतको समेत अनुमान गर्नु पर्ने छ ।
२) जिल्ला भित्रका विषयगत कार्यालय, राष्ट्रिय अन्तर्राष्ट्रिय गैर सरकारी संघ संस्थाहरु, निजी निकायहरुले आफ्नो वजेट तथा कार्यक्रमलाई स्थानीय निकायको योजना तर्जुमा पद्धतिमा आवद्ध गर्नु पर्नेछ ।
३) नागरिक सचेतना केन्द्रबाट आवश्यक भनी वडा नागरिक मञ्चबाट पारित भएका योजनाहरुलाई उच्च प्राथमिकतामा राखी गाउँ विकास योजना तथा जिल्ला विकास योजनामा समावेश गर्नुपर्नेछ ।
४) योजना तर्जुमा प्रकृया वढी भन्दा वढी सूचना सहितको सहभागितामा आधारित हुनु पर्नेछ । एकीकृत योजना तर्जुमा समितिमा ब्यवस्था भएका सम्पूर्ण सदस्यको अर्थपूर्ण सहभागितामा उनिहरुले पास गरेपछि मात्र सम्बन्धित स्थानीय निकायको परिषद्मा छलफलको लागि पेश गर्नुपर्नेछ ।
५) जिल्लाका सम्पूर्ण गाउँ विकास समितिहरु तथा नगरपालिकाले योजना तर्जुमा पद्धतिका विभिन्न चरणहरु निर्धारित समयसिमा भित्र र ऐन, नियम तथा विभिन्न कार्यविधिहरुले ब्यवस्था गरेका प्रकृयाहरुको अनिवार्य पालना गर्नुपर्नेछ ।

योजना प्राथमिकीकरणका आधारहरु

जिल्लाका प्रत्येक स्थानीय निकायहरुले योजना प्राथमिकीकरण गर्दा स्थानीय स्वायत्त शासन ऐन, २०५५ को दफा २०१ वमोजिम तपशिल वमोजिमका कार्यक्रमलाई प्रमुख रुपमा प्राथमिकता दिनु पर्नेछ ।

क) सर्वसाधारण जनतालाई तत्काल प्रत्यक्ष फाइदा पुग्ने तथा रोजगार प्रवर्द्धन हुने र आयमूलक कार्यक्रमहरु ।
ख) कृषि उत्पादन बृद्धि गर्न सघाउ पुग्ने कार्यक्रमहरु ।
ग) स्थानीय सीप र क्षमताको परिचालनबाट संचालन हुन सक्ने कार्यक्रमहरु ।
घ) वातावरण संरक्षणमा सघाउ पुऱ्याउने कार्यक्रमहरु ।
ङ) पिछडिएको तथा उत्पिडित जाति, जनजाति एवं महिला र बालबालिकाको लागि आयमूलक तथा सीपमूलक कार्यक्रमहरु ।

स्थानीय स्वायत्त शासन ऐन २०५५ ले व्यवस्था गरेको योजना प्राथमिकताका माथि प्रस्तुत भएका आधारहरुका अतिरिक्त जिल्लाका स्थानीय निकायहरुले आफ्नो क्षेत्र भित्रका साधन र श्रोतको बढी भन्दा बढी संयोजन गरी उपलब्त्र क्षमता, परिवेश र भौगोलिक विकटतालाई आत्मसात गरेर अन्य तपशिल बमोजिमका क्षेत्रगत प्राथमिकताका आधारमा योजना तर्जुमा गर्नुपर्नेछ ।

१) कृषि विकास तथा आय आर्जन सम्बन्धी :

- ग्रामिण कृषि प्रसारसम्बन्धि सेवा उपलब्ध हुने खालका परियोजनाहरु ।
- कृषि उपजको लागि बजार व्यवस्थापन सँग जोडिएका परियोजनाहरु ।
- जनताको आयआर्जनमा सहयोगी कार्यक्रमहरु ।
- कृषि सामाग्रीको दिगो आपुर्तिलाई सहज पार्ने कार्यक्रमहरु ।

२) ग्रामीण खानेपानी तथा वस्ति विकास सम्बन्धी :

- खानेपानी तथा पूर्ण सरसफाई प्रवर्धन गर्न सहयोग पुऱ्याउने कार्यक्रमरु ।
- खुल्ला दिसा मुक्त गाविस, नपा बनाउन सहयोग पुऱ्याउने कार्यक्रमहरु ।
- स्थानीयस्तरका पानीका मुहानहरुको संरक्षण तथा Recharge Mechanism प्रवर्धन हुने कार्यक्रमहरु ।

३) जलविद्युत सम्बन्धी :

- साना जलविद्युत, सौर्य उर्जा तथा अन्य उर्जा विकास, प्रयोग तथा मर्मत सम्भारसम्बन्धि परियोजनाहरु ।

४) निर्माण तथा यातायात सम्बन्धि :

- आफ्नो क्षेत्र भित्रका गोरेटो, घोडेटो लगायत अन्य सडकहरुको मर्मत सम्भार सम्बन्धि कार्यक्रमरु ।

५) शिक्षा तथा खेलकुदसम्बन्धि :

- आफ्नो क्षेत्रभित्र मातृभाषामा प्राथमिकस्तरको पठनपाठन संचालन गर्न सहयोगी कार्यक्रमरु ।
- आफ्नो क्षेत्रभित्रको विद्यालयहरुको रेखदेख, सञ्चालन र व्यवस्थापन सम्बनिध कार्यक्रमहरु ।
- खेदकुदहरु संचालन गर्ने कार्यक्रमहरु ।
- पुस्तकालयको सञ्चालन र व्यवस्थापन सम्बन्धि कार्यक्रमहरु ।
- प्रौढ शिक्षा र अनौपचारिक शिक्षा संचालन एवं व्यवस्थापन सम्बन्धि कार्यक्रमहरु ।

- आर्थिक रुपले पिछडिएका हरुको वालवालिकाको लागि शिक्षाम पहुँच पुऱ्याउन सहयोगी कार्यक्रमहरु ।

६) सिंचाई र भूक्षय तथा नदी नियन्त्रण सम्बन्धि :

- आफ्नो क्षेत्रभित्र सिंचाई, कुलो तथा नदी नियन्त्रणमा दिगो सहयोग पुऱ्याउने कार्यक्रमरु ।

७) भौतिक विकाससम्बन्धि :

- गाउँ विकास समिति वा नगरपालिका भित्रको भू उपयोगसम्बन्धि योजना तर्जुमा र कार्यान्वयनमा सहयोग पुऱ्याउने परियोजनाहरु ।
- सामुदायिक भवन तथा सार्वजनिक विश्रामगृह निर्माणसम्बन्धि कार्यक्रमहरु ।
- बसोवास क्षेत्रहरुमा आवश्यक ढलको ब्यवस्थापन गर्नेसम्बन्धि कार्यक्रमहरु ।

८) स्वास्थ सेवासम्बन्धि :

- गाउँ विकास समिति वा नगरपालिका भित्रको स्वास्थ संस्थाहरुको सञ्चालन तथा व्यवस्थापनसम्बन्धि ।
- स्वास्थ, तथा मातृ शिशु कल्याणसम्बन्धि सचेतना कार्यक्रम संचालनसम्बन्धि परियोजनाहरु ।
- स्थानीय स्तरमा जडिवुटी विकास तथा उत्पादनसम्बन्धि कार्यक्रमहरु ।

९) वन तथा वातावरणसम्बन्धि :

- बृक्षारोपण सम्बन्धि परियोजनाहरु ।
- वन, वनस्पति र जैविक विविधता संरक्षणसम्बन्धि कार्यक्रमहरु ।

१०) भाषा र संस्कृति तथा पर्यटन विकास सम्बन्धि :

- विभिन्न भाषा, धर्म तथा संस्कृतिको संरक्षण तथा विकास सम्बन्धि कार्यक्रमहरु ।
- स्थानीयस्तरमा भएका विभिन्न धार्मिक मठ मन्दिर, पाटीपौवा तथा धर्मशालाहरुको संरक्षण तथा सम्बर्धनसम्बन्धि कार्यक्रमहरु ।
- स्थानीयस्तरमा उपलब्ध पर्यटकीय क्षेत्रहरुको संरक्षण, सम्बर्द्धन, विकास र प्रचारप्रसार सम्बन्धि कार्यक्रमहरु ।

११) बैदेशिक रोजगारसम्बन्धि :

- सुरक्षित बैदेशिक रोजगारका लागि शिप विकास, सचेतना अभिबृद्धि गर्ने कार्यक्रमहरु ।
- विप्रेषणको सही उपयोग बढावा गर्ने सचेतना कार्यक्रमरु ।

१२) सामुदायिक मेलमिलापसम्बन्धि :

- स्थानीयस्तरमा विवाद समाधान गर्ने क्षमता विकासका कार्यक्रमहरु ।
- विवाद समाधानका अनौपचारिक संयन्त्रहरुको स्थापना र सञ्चालन सम्वन्धि कार्यक्रमरु ।

लक्षितवर्गको योजना तर्जुमा सम्बन्धमा अनिवार्य अवलम्बन गर्नुपर्ने प्राथमिकताका आधारहरु

- लक्षित वर्गको कार्यक्रमहरु तय गर्दा सामान्यतया रिफ्लेक्ट कक्षाहरु मार्फत उत्पति भएका समस्या तथा मुद्धाहरुलाई सम्बोधन गर्ने योजना तथा कार्यक्रमहरुलाई प्राथमिकता दिनु पर्नेछ ।
- स्थानीय निकाय स्रोत परिचालन तथा ब्यवस्थापन कार्यविधि २०६८ ले ब्यवस्था गरे अनुरुप लक्षित वर्गको कार्यक्रम तथा वजेट विनियोजन गर्दा लाभग्राहीहरुको आवश्यक संख्या पुग्नु पर्नेछ ।
- लक्षित वर्गको योजना तथा बजेट विनियोजन गर्दा स्थानीय निकाय स्रोत परिचालन तथा ब्यवस्थापन कार्यविधि २०६८ को अनुसुचि ९ बमोजिमको योजना प्राथमिकीकरणका आधारहरु समेत अवलम्बन गर्नुपर्नेछ ।
- लक्षित वर्गको कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्दा प्रत्यक्ष फाइदा पुग्ने कार्यक्रम तथा योजनाहरुमा बजेट विनियोजन हुनुपर्नेछ । अप्रत्यक्ष खालका योजना तथा कार्यक्रमहरु भए नभएको एकिकृत योजना तर्जुमा समितिमा छलफल भई पुन प्रत्यक्ष फाइदा पुग्ने योजना छनौट हुने ब्यवस्था गर्नुपर्नेछ ।
- अतिगरिव विपन्न परिवारहरुको वाहुल्यता भएको लाभग्राहीहरुको क्लस्टरमा नगद सहभागितालाई अनिवार्य नगरी श्रम सहभागिताको ब्यवस्था गर्ने ।
- लक्षित वर्गको कार्यक्रम लागत लाभको आधारमा खासगरी तरकारी खेती, साना सिचाई, प्रविधि सुधार, द्रुत आय आर्जन गर्ने तथा स्वास्थ बानी वसाल्ने खालका आयोजनाहरु छनौट गर्नुपर्नेछ ।

जिल्ला विकास समिति सिन्धुली

आ.व. ०७३/०७४ को बजेट सिलिङ्ग

रु. हजारमा

क्र.सं.	कार्यक्रमको नाम	चालु	पुजि	जम्मा
१	बौद्ध दर्शन प्रवर्धन तथा गुम्बा विकास समिति	०	८००	८००
२	आदीवासी जनजाति उत्थान प्रजा समेत	३००	०	३००
३	उपेक्षित, उत्पिडित तथा दलित वर्ग उत्थान तथा विकास कार्यक्रम	५८०	०	५८०
४	पिछडिएको समुदाय उत्थान विकास समिति	१००	०	१००
५	जिल्ला विकास समिति अनुदान	३५१४६	१६५२१	५१६६७
६	गाउँ विकास समिति अनुदान	२७८८८	९३१५९	१२१०४७
७	नगरपालिका अनुदान	०	२१२४१	२१२४१
८	ग्रामिण खानेपानी तथा सरसफाई आयोजना	२२८०	५३२०	७६००
९	ग्रामिण पुन निर्माण तथा पुन स्थापना कार्यक्रम	१०००	३६५००	३७५००
१०	स्थानीय यातायात पूर्वाधार क्षेत्रगत कार्यक्रम	०	९५००	९५००
११	झोलुङ्गे पुल क्षेत्रगत कार्यक्रम	०	११६८६	११६८६
१२	स्थानीय विकास शुल्क कोष	६६०१	८३३८	१४९३९
१३	स्थानीय शासन तथा सामुदायिक विकास कार्यक्रम	५३९६५	०	५३९६५
१४	साना सिचाई नदि नियन्त्रण तथा अन्य पूर्वाधार	०	५०००	५०००
१५	सुनौला हजार दिन	५५८९९	०	५५८९९
१६	स्थानीय सडक सुधार कार्यक्रम	२१७३	११३८४६	११६०१९
१७	साना सिचाई कार्यक्रमम	९००	९५०००	९५९००
१८	आन्तरिक कोष	१६५००	३९६००	५६१००
	जम्मा	१८८३३२	४२०५११	६०८८४३